

SITUATIONER FRA EN SKOLEDAG

-mini-cases til refleksion i klassen med
særligt fokus på elever med ADHD

Mini-cases til at styrke inkluderende læringsmiljøer

De otte mini-cases viser forskellige situationer fra en skoledag. Brug casene til at inddrage eleverne i en klasse i, hvordan man kan styrke lige deltagelsesmuligheder for alle fagligt og socialt.

Dette materiale består af korte cases om forskellige udfordrende situationer i klassefællesskabet, som du som lærer eller pædagog kan bruge i klassen.

Vejledning til mini-casene

Ideen er, at du læser en eller flere cases højt for eleverne og inviterer dem til at byde ind med deres tanker og forslag til løsninger. Tag evt. noter om de ting, I taler om. Du udvælger selvfølgelig den eller de cases, som er relevante for de udfordringer, der opstår i klassen, og som I har brug for at finde fælles løsninger på.

Det er vigtigt, at arbejdet med casene ikke stigmatiserer elever fra klassen, hvis de beskrevne situationer ligger tæt op ad aktuelle udfordringer. Overvej, om en case kan justeres, eller om det er bedre at arbejde med problemet i en anden sammenhæng. Vær også opmærksom på at ændre navne, hvis der er sammenfald mellem de fiktive navne i en case og navnene i klassen.

Under hver case er der inspiration til, hvordan du kan hjælpe forståelse, indsigt og handlemuligheder for elever og lærere i klassen på vej i forbindelse med casene. Inspirationen har form af:

- **Hjælpetanker, som er input til at forklare eller forstå situationen.**
- **Hjælpeidéer, der er mulige forslag til at skabe positiv udvikling i situationen.**
- **Hjælpesætninger, som er forslag til sætninger, personerne fra casen evt. kunne tænkes at bruge.**

Eleverne kommer til orde

Når du bruger casene, kommer eleverne til orde. Deres ressourcer og perspektiver bliver dermed en del af arbejdet med udfordringerne. Det giver eleverne medindflydelse på mulige løsninger.

De små cases kan være emnet på et klassemøde eller kan tages op i klassen efter behov.

Emnerne for de otte cases er:

- **konflikter**
- **selvværd**
- **hyperaktivitet**
- **impulsivitet**
- **koncentrationsbesvær**
- **ensomhed**
- **udenforskab**
- **undervisningsdifferentiering.**

Casene tager udgangspunkt i elever på mellemtrinnet. Der er særligt fokus på elever med ADHD – men casene kan også anvendes bredere for alle elever og både i indskoling og i udskoling.

Case 1: Sofus

Emne: Konflikter

Sofus kommer tit i konflikter i frikvarteret. Han bliver hurtigt vred og ked af det, når de spiller eller leger noget i skolegården. Han føler, at de andre er uretfærdige. Efter frikvarteret må læreren ofte bruge starten af timen på at prøve at rede konflikten ud.

Hvad kunne hjælpe Sofus til at have færre konflikter med sine kammerater i frikvartererne?

Elevernes forslag/lærers noter:

Hjælpetanke:

- Nogle elever har brug for klare regler og rammer for, hvad de skal lave i et frikvarter. Fri leg og fri tid kan være en udfordring, fordi det kan være svært at overskue og gennemskue, hvad der gælder og ikke gælder. Nogle elever kan også have svært ved at acceptere, at der sker ændringer midt i en aktivitet.

Hjælpeidé:

- Læreren kan evt. snakke med eleverne om, hvordan lege og aktiviteter skal foregå. Fx ud fra korte huskeregler om, hvad man må og ikke må.
- Læreren kan skrive nogle faste lege eller aktiviteter op, som eleverne skal vælge sig ind på inden frikvarteret.

Hjælpesætning:

- ”Jeg kan bedst lide at vide, hvad jeg skal lave i frikvarteret.”
- ”Jeg kan bedst lide at vide, hvem jeg skal være sammen med i frikvarteret.”
- ”Jeg kan ikke lide, hvis nogen vil være med eller lave om midt i det hele.”

Case 2: Nana

Emne: Selvværd

Nana er ikke så glad i skolen. Hun synes, de andre er bedre til alting, og at hun ikke selv er noget særligt. Derfor holder hun sig altid lidt tilbage både i timerne og i frikvartererne.

Hvad kan Nana og folk omkring hende gøre, for at hun får det bedre med sig selv?

Elevernes forslag/lærerens noter:

Hjælpetanke:

- Nana har brug for at få et stærkere selvværd og tro mere på sig selv. De tanker, Nana har om sig selv, passer nok slet ikke, hvis man spørger dem, der kender hende.

Hjælpeidé:

- Nana og de voksne omkring hende kunne snakke om, hvad Nana er god til, og skrive det ned, så hun husker det.
- Nana og hendes kammerater kunne arbejde sammen om at huske Nana på, at hun skal tro mere på sig selv og turde blande sig mere i timerne og i frikvartererne.

Hjælpesætning:

- ”Jeg kan godt lide dig.”
- ”Jeg tror på dig.”
- ”Kom nu, prøv bare.”

Case 3: Peter

Emne: Hyperaktivitet

Peter har svært ved at sidde stille i timen. Han drejer rundt på sin stol og kommer til at skubbe til sin sidemakker Søren, så Søren taber sin blyant på gulvet.

Hvordan ville du reagere, hvis du var Søren?

Elevernes forslag/lærers noter:

Hjælpetanke:

- Peter gør det ikke for at drille, men fordi han har svært ved at sidde stille.

Hjælpeidé:

- Måske Peter kunne få lov til at bevæge sig i klassen, fordi hans krop har brug for det. Fx rejse sig en gang imellem eller få lov at sidde og pille ved noget.

Hjælpesætning:

- "Vil du prøve ikke at skubbe til mig?"
- "Det gør ikke noget."
- "Det er irriterende, du skubber til mig, men jeg ved godt, det ikke var med vilje."

Case 4: Morten

Emne: Impulsivitet

Morten glemmer tit at tænke sig om, inden han gør eller siger noget. Hans hjerne springer det simpelthen over. En dag tager han fat i Gittes skoletaske og kaster med den, så hendes nye drikkedunk går i stykker. Gitte bliver ked af det og sur på Morten. Morten bliver også ked af det, men han viser det ikke.

Hvad synes du, læreren skal gøre?

Elevernes forslag/lærers noter:

Hjælpetanke:

- Morten viser ikke, at han bliver ked af det, fordi han er flov og usikker på grund af det, der er sket.

Hjælpeidé:

- Læreren kunne foreslå Morten at øve sig på at tænke: "Stop – slap af – tænk," når han får en hurtig idé.
- Læreren kunne foreslå Mortens forældre at ringe til Gittes forældre og snakke om, hvad der er sket.

Hjælpesætning:

- "Undskyld, at jeg kastede med din taske."
- "Jeg er ked af, jeg ødelagde din drikkedunk. Måske kan jeg købe en ny til dig?"

Case 5: Mette

Emne: Koncentrationsbesvær

Mette har svært ved at koncentrere sig, når læreren fortæller noget ved tavlen. Hun kigger meget ud af vinduet og piller ved sit penalhus. Hun kommer hele tiden til at tænke på noget andet, som ikke har noget med skolen at gøre.

Hvad, tror du, kan hjælpe Mette?

Elevernes forslag/lærers noter:

Hjælpetanke:

- Nogle elever har sværere ved at koncentrere sig end andre. Også selvom de prøver. De bliver nemt forstyrret af ting, de ser og hører. De vil gerne høre efter og følge med, men deres hjerne fører dem på andre tanker.

Hjælpeidé:

- Nogle elever kan bedre koncentrere sig, hvis de får lov at bevæge sig lidt, imens de lytter, fx ved at sidde og dimse med noget, der ikke larmer, eller ved at tegne.
- Det kan måske hjælpe at sidde tættere på læreren eller ikke så tæt på vinduet, så der ikke er lige så meget, der kan forstyrre.

Hjælpesætning:

- ”Jeg har svært ved at koncentrere mig, fordi jeg hører alle de små lyde omkring mig.”
- ”Jeg hørte ikke det hele – vil du gentage det vigtigste for mig?”

Case 6: Stine

Emne: Ensomhed

Stine har ikke rigtig nogen venner i klassen. De andre synes, hun styrer for meget. Derfor sidder hun meget alene i frikvarteret.

Hvad ville du gøre, hvis du så Stine sidde alene og se ked ud af det?

Elevernes forslag/lærerens noter:

Hjælpetanke:

- Stine prøver at kontrollere, fordi hun er usikker på det med at være sammen med de andre, og fordi hun er bange for at blive holdt udenfor.

Hjælpeidé:

- Klasselæreren kunne bestemme, at klassen skal have bestemte makkere eller aktiviteter i frikvartererne, så Stine altid havde en at være sammen med eller noget at lave. Måske bliver hun bedre til ikke at styre så meget, hvis hun får nogle venner i klassen og føler sig mere sikker. (Hvis hun får en fast legemakker, er det vigtigt, at læreren holder øje med, om det fungerer godt).

Hjælpesætning:

- "Er du ok?"
- "Vil du med?"
- "Vi har brug for dig til den her leg."

Case 7: Jakob

Emne: Udenforskab

Der er kun fem drenge i Jakobs klasse. De fire andre går tit over på boldbanerne og spiller fodbold efter skole. Trine har spurgt Michael, hvorfor Jakob aldrig er med. Michael svarede, at det er fordi, han er venner med de andre, men ikke med Jakob. Trine synes, de andre er tarvelige over for Jakob.

Hvad synes du?

Elevernes forslag/lærerenes noter:

Hjælpetanke:

- Michael og vennerne vil nok helst ikke være tarvelige over for Jakob. Måske har de bare ikke tænkt over det.

Hjælpeidé:

- Michael og vennerne kunne prøve at spørge Jakob, om han vil med. Hvis han siger nej til at spille fodbold, kunne de måske prøve at invitere ham til at være med til noget andet. Måske skal han spørges flere gange, før han har mod på at sige ja.

Hjælpesætning:

- "Vi har tænkt på, at det ville være fedt, hvis du ville med over og spille fodbold efter skole."
- "Skal vi lave noget andet sammen en anden dag?"

Case 8: Lucas

Emne: Undervisningsdifferentiering

Lucas har svært ved at følge med i matematik. Når de får en opgave, føler han, at tallene hopper og danser rundt på papiret. Han bliver helt stresset og kan slet ikke overskue, hvordan han skal komme i gang med alle de regnestykker.

Hvordan kan Lucas få hjælp?

Elevernes forslag/lærerens noter:

Hjælpetanke:

- Lucas bliver stresset, fordi han har svært ved at koncentrere sig om opgaven, og fordi den også er for svær.

Hjælpeidé:

- Læreren kunne give Lucas en nemmere matematikopgave, end de andre får.
- Læreren kunne nøjes med at give Lucas ét regnestykke på papiret ad gangen, så han bedre kan overskue opgaven.

Hjælpesætning:

- ”Jeg synes, det er svært. Vil du hjælpe mig?”
- ”Er det ok, jeg tager en pause, inden jeg laver det næste stykke?”